

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2881/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Pf.II.20.140/2023/12/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Győri Ítéltábla Pf.II.20.140/2023/12/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy előzménye a következő.
- [3] A Székesfehérvári Törvényszék a 2018. december 4-én kihirdetett s – a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.8/2019/10. számú ítélete folytán – 2019. április 2-án jogerős 11.B.33/2018/10. számú ítéletével az indítványozót kábítószer-kereskedelem büntette miatt 4 év 10 hónapi börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte.
- [4] Az indítványozó – 872 napi fogvatartás után – 2020. november 20-án szabadult, fogvatartása alatt összesen 204 napot dolgozott {a [...] büntetés-végrehajtási intézetben (alperesi büntetés-végrehajtási intézet1) töltött fogvatartása alatt 30 napot, míg a [...] büntetés-végrehajtási intézetben (alperesi büntetés-végrehajtási intézet2) töltött fogvatartása alatt – több munkakörben – 174 napot}.
- [5] 1.2. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy lényege a következő.
- [6] Az indítványozó keresetet terjesztett elő a [...] Országos Büntetés-végrehajtás Intézettel (a továbbiakban: alperes) szemben személyiségi jogai megsértésének megállapítása iránt (a továbbiakban: előzményper).
- [7] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2022. június 28-án jogerőre emelkedett 26.P.20.133/2021/29. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes

megsértette az indítványozó élethez, testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi jogát azáltal, hogy a [...]i és a [...]i objektumában nem biztosította számára a napi egy óra szabadlevegőn való tartózkodást, továbbá azáltal, hogy a [...]i munkáltatása során a munkáltatás szünetében a dohányzó elítéltekkel együtt kellett az udvaron várakoznia, mert elkülönítése nem volt megoldható.

- [8] 1.2.1. Az előzménypert követően, külön perben az indítványozó – 2 millió forint összegű – kártérítés megfizetésére kérte kötelezni alperest. Hivatkozott arra, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 26.P.20.133/2021/29. számú jogerős ítéletével megállapította személyiségi jogának megsértését, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-a alapján sérelemdíjra jogosult.
- [9] A Székesfehérvári Törvényszék 2023. szeptember 18-án meghozott 15.P.20.058/2023/18. számú ítéletével elutasította az indítványozó keresetét.
- [10] Az elsőfokú bíróság a kereset alapján azt vizsgálta, hogy egyfelől a kártérítés általános szabályai hogyan érvényesíthetők a perbeli esetben, ennek eredményessége esetén milyen összegű sérelemdíj kompenzálja az indítványozót ért hátrányt, másfelől az indítványozó eleget tett-e kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettségének {vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [17]}.
- [11] Az elsőfokú bíróság utalt arra, miszerint az elítélt kérelmet terjeszthet elő a fogvatartás körülményeivel összefüggésben és a kérelemről hozott döntéssel szemben panaszt nyújthat be [a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság utalt továbbá a Bv. tv. 217. § (2) bekezdésére, miszerint az elítélt köteles tájékoztatni a munkáltatót minden olyan tényről, adatról, körülményről vagy ezek változásáról, amely a munkáltatás, valamint a kapcsolódó jogok gyakorlását és a kötelezettségek teljesítését érinti {vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [19]}.
- [12] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes által csatolt, indítványozó által benyújtott, az indítványozó által tett kérelem és panasz bejelentőkből megállapítható volt, hogy az indítványozó más, a büntetés-végrehajtással kapcsolatos kifogásaival összefüggésben hat alkalommal – korlátozástól mentesen, retorzió nélkül – tette meg kérelmét, panaszát. Az elsőfokú bíróság szerint ezért az alperes megalapozottan hivatkozott a Ptk. 6:525. § szerinti károsulti közrehatás megtörténtére, azaz az indítványozónak, tekintettel a Bv. tv. rendelkezéseire és az általános együttműködési kötelezettség körében is tájékoztatnia kellett volna alperest, jeleznie kellett volna az őt ért sérelmet, amit elmulasztott. Indokai szerint erre figyelemmel nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben ez általában elvárható {vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [20]}.
- [13] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó a Ptk. 6:525. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési, kárelhárítási magatartást nem tanúsította, nem hozta

alperes tudomására az őt ért nem vagyoni hátrányt, így a károkozó nem köteles megtéríteni az ebből a sérelemből keletkezett kárt {vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [23]}.

- [14] 1.2.2. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó fellebbezett, és az elsőfokú ítélet, keresete szerinti megváltoztatását s az alperes perköltségben marasztalását kérte.
- [15] A Győri Ítéltábla 2024. május 2-án meghozott Pf.II.20.140/2023/12/I. számú ítéletével helybenhagyta a Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.058/2023/18. számú ítéletét.
- [16] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy az előzményperben megállapított személyiségi jogsértés jogkövetkezményeként a sérelemdíj alkalmazásának törvényi feltételei nem állnak fenn {vö. másodfokú ítélet, Indokolás [21]}.
- [17] A másodfokú bíróság indokai szerint ugyanakkor – az elsőfokú bíróság érvelésétől eltérően – a panaszjog gyakorlásának elmulasztása nem értékelendő károsulti közrehatásként kárigény vagy sérelemdíj érvényesítése esetén.
- [18] Indokai szerint ugyanis az indítványozó sérelmét az alperes nem vitásan a közhatalom gyakorlásának elmulasztásával okozta, az alperesnek olyan rendszert kellett volna kialakítania, hogy a munkaközi szünetekben a dohányzó és nem dohányzó elítéltek megfelelően elkülönítésre kerüljenek, illetve a dolgozó vagy oktatásban részesülő fogvatartottak is élhessenek a szabadlevegőn tartózkodás jogával. A másodfokú bíróság szerint az ennek elmulasztásán alapuló sérelemdíj igény érvényesítésének azonban – az indítványozó által állított jogsértés esetén is – a Ptk. 6:548. §-a szerinti további (speciális) anyagi jogi feltétele az, hogy a kár (nemvagyoni sérelem) rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható {vö. másodfokú ítélet, Indokolás [25]}.
- [19] A másodfokú bíróság szerint a konkrét esetben – a jogviszony jellegére figyelemmel – a közigazgatási per nem volt igénybe vehető jogorvoslat, ehelyett a büntetésvégrehajtási jogviszonyban a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőség kimerítésének a Bv. tv. szerinti, írásban előterjesztendő panasz minősül. {vö. másodfokú ítélet, Indokolás [26]}.
- [20] A másodfokú bíróság szerint az indítványozó tisztában volt a panasz mint jogintézmény mibenlétével, fogvatartása során annak lehetősége adott volt. A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó a panaszjog gyakorlásával összefüggésben egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett, hol – retorziótól való félelemre hivatkozással – tagadta, hogy panasszal élt, hol maga hivatkozott arra, hogy a perbeli sérelmekkel összefüggésben három alkalommal is panaszt dobott be a parancsnoki ládába. A másodfokú bíróság szerint nem került bizonyításra, hogy az indítványozó élt volna az objektíve gyakorolható és a tőle szubjektíve is elvárható alakszerű panasszal, ezt sem az előzményper, sem a

meghallgatott tanúk vallomásai nem támasztották alá {vö. másodfokú ítélet, Indokolás [28]}.

- [21] A másodfokú bíróság szerint, amennyiben az indítványozó panasszal élt volna, abban az esetben az indítványozó által állított sérelem a töredékére (néhány napra) lett volna visszaszorítható, amely pedig a sérelemdíj alkalmazását nem alapozza meg {vö. másodfokú ítélet, Indokolás [29]}.
- [22] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a alapján a Győri Ítéltábla Pf.II.20.140/2023/12/I. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [23] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó kiegészítette az indítványt.
- [24] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján támadott bírói ítélet alaptörvényellenességét az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, XX. cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással állította.
- [25] Indokai a következők.
- [26] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XX. cikk szerinti egészséghez való jog és annak érvényesülése kapcsán az Alaptörvény II. és III. cikke szerinti emberi méltósághoz való jog értelmezése a másodfokú bíróság ítéletében ellentétes az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlatával (vö. Indítványkiegészítés 2. oldal, 5. bekezdés).
- [27] Indokai szerint alkotmányjogi panaszának legfőbb kérdése, hogy lehet-e olyan csekély súlyú az egészséghez és ezen keresztül az emberi méltósághoz való jogának a büntetés-végrehajtási intézet általi, jogerős ítéletben megállapított megsértése, ami teljes mértékben indokolatlanná tenné sérelemdíj megítélését (vö. Indítványkiegészítés 4. oldal 3. bekezdés).
- [28] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság támadott ítélete szembe megy az Alkotmánybíróság jogvédő gyakorlatával és az Emberi Jogok Európai Bíróságának kialakult precedensjogával, ezért kizárólag az Alkotmánybíróság dönthet arról, hol húzódik a választóvonal az emberi méltóság és az egészséghez való jog egyértelmű megsértése esetén a sérelemdíj megítélését kizáró vagy sérelemdíj megítélését igénylő esetek között (vö. Indítványkiegészítés 7. oldal 5. bekezdés).
- [29] Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, hogy a másodfokú bíróság szerint az alá-fölérendeltségi viszonyban álló büntetés-végrehajtási intézetet akkor is mentesíti a sérelemdíj iránti felelősség alól az írásbeli fogvatartotti panasz benyújtásának elmaradása, ha a rendszeresen, ismétlődően előforduló sérelemről hivatalból tudomással kellett bírnia (vö. Indítványkiegészítés 2. oldal 6. bekezdés).
- [30] Indokai szerint a Bv. tv. 10. § (1) szerinti fogvatartotti panaszjog kimerítésének hiánya gyakorlatilag korlátlan és feltétel nélküli kimentési lehetőséget biztosít a büntetés-végrehajtási intézetek számára és a másodfokú bíróság szerint mindez akkor is

fennáll, ha a büntetés-végrehajtási intézetnek saját dolgozóin keresztül hivatalos tudomással kell bírniuk a jogsértésről, valamint a panaszjog gyakorlása súlyos jogsérelemmel fenyegeti a fogvatartottat (vö. Indítványkiegészítés 4. oldal 5. bekezdés).

- [31] Az indítványozó szerint – hivatkozással a tanúk által is elmondottakra – a Bv. tv. szerinti panaszjog számos esetben csak formális jogorvoslati lehetőség. Egyrészt azért, mert utólag nem bizonyítható, hogy a fogvatartott élt-e panaszjogával (kötelező másolatkészítés hiányában), másrészt álláspontja szerint semmi nem cáfolta azt a tanúk által is megerősített állítását, hogy a panaszjog gyakorlása súlyosabb hátrányokkal járhat, mint amiért a panaszt megteszi a fogvatartott (vö. Indítványkiegészítés 4. oldal 6. bekezdés – 5. oldal 1. bekezdés).
- [32] Az indítványozó szerint – tekintettel a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltekkel és egyéb jogcímen fogvatartottakkal kapcsolatos kártérítési eljárás szabályairól szóló 12/2014. (XII. 16.) IM rendelet 3. §-ára – nem a fogvatartott által benyújtott írásbeli panasz az egyetlen lehetőség a sérelemdíjra is kiterjedő kártérítési eljárás megindítására. Álláspontja szerint a jelenlegi büntető-végrehajtási intézet szerinti gyakorlat mellett a fogvatartott egyszerűen nem tudja bizonyítani, hogy az írásbeli panaszt benyújtotta-e, hisz arról nem kap másolatot vagy az érkeztetést igazoló dokumentumot (vö. Indítványkiegészítés 7. oldal 1. bekezdés).
- [33] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [34] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint – határidőben érkezett. Az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására az indítványozó határidőben kiegészítette az indítványt.
- [35] Az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, érintettsége – felperesként – fennáll a Győri Ítéltábla ítéletével összefüggésben, a jogi képviselő meghatalmazását csatolt.
- [36] 3.2. Az indítvány a következők szerint csak részben felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek.
- [37] Az indítványozó megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 27. §], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b)]

bekezdés a) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói ítéletet [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].

- [38] Az indítványozó megjelölte az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmének lényegét, továbbá indokolta, hogy a sérelmezett bírói ítélet álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont].
- [39] Ugyanakkor az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz az Alaptörvény II. cikkével, III. cikk (1) bekezdésével, valamint a XX. cikkével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett másodfokú ítélet miért lenne ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [40] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (1) bekezdése, valamint a XX. cikke kapcsán arra hivatkozott, hogy a másodfokú ítélet ellentétes az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával. Ezzel összefüggésben azonban – az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívása ellenére – az indítvány és annak kiegészítése érdemi érvelést nem tartalmaz. Nem tekinthető ilyennek, hogy az indítványozó általánosságban utal az Emberi Jogok Európai Bírósága *Varga és mások kontra Magyarország* ügyben hozott döntésének jogorvoslattal kapcsolatos megállapításaira, ahogy az sem, hogy az indítványozó hivatkozik az Alkotmánybíróság 3254/2019. (XII. 30.) AB határozatára a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben.
- [41] Az indítványozó továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott ítélet megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [42] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. E feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [43] Az Alkotmánybíróság előjáróban utal arra, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos, perjogi értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja, de nem vizsgálhatja a bírói döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottságát, ahogyan azt sem, hogy a jogalkalmazó helyesen értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {vö.: 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [44] 4.1. Az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, hogy a másodfokú bíróság szerint az alá-fölérendeltségi viszonyban álló büntetés-

végrehajtási intézetet mentesíti a sérelemdíj iránti felelősség alól az írásbeli fogvatartotti panasz benyújtásának elmaradása, miközben a büntetés-végrehajtási intézetnek hivatalos tudomással kell bírnia a jogsértésről és a panasz csak formális jogorvoslati lehetőség.

- [45] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma alapján bírálta el, az indítványozó a másodfokú bíróság ítéletét támadta, a Ptk. és a Bv. tv. alkalmazott szabályait nem kifogásolta.
- [46] Az Alkotmánybíróság 23/2023. (X. 25.) AB határozatában utalt arra, hogy a személyiségi jogok megsértésének szankciói között a Ptk. 2:51. §-a sorolja fel a felróhatóságtól független szankciókat (objektív szankciók), amely felsorolásban a sérelemdíj nem szerepel, azaz nem minősül ilyennek. A jogalkotó pedig külön, a Ptk. 2:52. §-ában rendelkezett a nem vagyoni sérelem esetén igényelhető sérelemdíjról, miszerint akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért, míg a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait rendeli alkalmazni. Az Alkotmánybíróság szerint pedig a felróhatóság, valamint a felróhatóság mércéjének mikénti értékelése törvényességi kérdés {vö. 23/2023. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [49]–[50]}.
- [47] Következésképpen az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmén keresztül valójában kizárólag a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg.
- [48] Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanakkor nem értékelhető alkotmányos kérdésként önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [24]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [49] 4.2. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által kifogásolt másodfokú eljárás során az eljáró bíróság vizsgálta, hogy az indítványozó számára a Bv. tv. szerinti jogérvényesítés lehetősége ténylegesen rendelkezésére állt-e és az a sérelem elhárítására mennyiben lett volna alkalmas.
- [50] A másodfokú bíróság pedig – az elsőfokú bírósággal egyezően – megállapította, hogy a Bv. tv. szerinti jogérvényesítés lehetőségétől az indítványozó nem volt elzárva, mivel hat különböző alkalommal jelezte a Bv. tv. által biztosított keretek között egyéb kifogásait.
- [51] Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a másodfokú bíróság vizsgálta az indítványozó Bv. tv. szerinti panasszal kapcsolatos nyilatkozatait és utalt az abban megjelenő ellentmondásokra.

- [52] 4.3. Ennélfogva megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt
- [53] 5. Ekként az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ára és az 52. § (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel visszautasította.

Budapest, 2026. március 3.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró